

Voeding van paarden

De samenstelling van het voederrantsoen van paarden moet weloverdacht gebeuren, rekening houdend met, niet alleen hun lichamelijke kenmerken en eventuele gezondheidsrisico's, maar ook met de specifieke inspanningen die van hen verwacht worden.

Daarnaast moeten paardenverzorgers ook de dagelijkse verdeling van het voeder consequent en verantwoordelijk uitvoeren. Het is immers niet alleen belangrijk te bepalen wat een paard juist allemaal te eten krijgt, maar ook wanneer welke voedertypes ter beschikking gesteld worden.

In dit dossier ontdekt u verschillende documenten en organisaties die u hierbij kunnen helpen.

Op onze website vindt u ook meer informatie over giftige planten, heilzame kruiden,...

[» Klik hier voor meer informatie over giftige planten.](#)

[» Klik hier voor meer informatie over nuttige kruiden.](#)

Brochure: Voeding van paarden (Vlaamse overheid)

Om paardenhouders te helpen bij het bepalen van het voederrantsoen van hun paarden ontwikkelde de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO) van de Vlaamse overheid de brochure 'Voeding van paarden'. Hierin kan u niet alleen ontdekken wat u een paard best op welk moment te eten geeft. De brochure geeft ook uitgebreide informatie over het verteringsapparaat van paarden, de samenstelling van voeders, energiewaardesystemen...

Deze brochure kan u hieronder bekijken. Wenst u gratis een gedrukt exemplaar in de bus te vinden, dan kan u een brochure bestellen op de website van de Vlaamse overheid.

» [Klik hier om een gratis gedrukt exemplaar te bestellen.](#)

Voeding van paarden | Brochure Vlaamse overheid (2011): [Download](#)

Hippowin - Programma voor rantsoenberekening (Vlaamse overheid)

De Vlaamse overheid stelt een gratis computerprogramma ter beschikking dat op toelaat om rantsoenen voor paarden samen te stellen aan de hand van zelf gekozen voedermiddelen. Dit programma, Hippowin genaamd, kan u downloaden door op onderstaande link te klikken. Eens gedownload, opent u de gecomprimeerde map en opent u het bestand "setup.exe". Daarna bevestigt u de verdere vragen die gesteld worden.

[» Klik hier om het programma Hippowin te downloaden.](#)

Presentaties rond voeding voor paarden

Presentatie prof. dr. Myriam Hesta (UGent)

Ter gelegenheid van de Infovoormiddag Houden en Verzorgen van Paarden 2012 stelde prof. dr. Myriam Hesta een presentatie samen rond voeding voor paarden.

Zij besprak daarbij de specifieke eigenschappen van de spijsvertering van het paard en hoe deze door de geschiedenis heen ontwikkelden, vaak voorkomende nutritionele problemen, energiebehoeften van verschillende paardentypes en dergelijke meer.

Presentatie: Voeding van het paard in de praktijk | Prof. Dr. Myriam Hesta (Infovoormiddag 2012):

[Download](#)

Presentatie prof. dr. Piet Deprez

In 2011 besprak prof. dr. Piet Deprez (UGent) tijdens de Infovoormiddag Houden en Verzorgen van Paarden het verband tussen de voeding en de temperatuurregeling bij paarden.

Hieruit bleek dat, indien ze de vereiste voeding ter beschikking krijgen, het Vlaamse klimaat zeer geschikt is voor paarden.

Presentatie: Voeding - temperatuurregeling bij het paard | Prof. Dr. Piet Deprez (Infovm. 2011): [Download](#)

Voedingsadvies op maat van uw paard

Dienst Paardenvoeding

Paardeneigenaren hebben tegenwoordig keuze uit een groot aanbod aan ruwvoerders, krachtvoerders en supplementen voor hun paard. Om u bij deze keuze te helpen heeft het Laboratorium Dierenvoeding van de Universiteit Gent de "[Dienst Paardenvoeding](#)" opgezet. U kan bij deze dienst terecht voor een wetenschappelijk onderbouwd voedingsadvies "op maat". Het kan hierbij gaan om een optimalisatie van het rantsoen voor een sportpaard, veulen of fokmerrie. Maar ook paarden die lijden aan een bepaalde aandoening (bijvoorbeeld maagzweren, hoefbevangenheid, tandproblemen,..) kunnen bij de dienst paardenvoeding terecht voor het formuleren van een aangepast rantsoen. De dienst beschikt daarvoor over specialisten, een uitgebreide databank, wetenschappelijke studies en praktijk-kennis van vergelijkbare situaties en is geheel onafhankelijk in haar advies. Waar mogelijk worden de voedingsmiddelen die u nu reeds geeft verder gebruikt. In eerste instantie zal de dienst paardenvoeding een analyse maken van de huidige voeding aan de hand van een voedingsgeschiedenisformulier dat door de eigenaar wordt ingevuld. Daarna zal een wetenschappelijk onderbouwd voedingsadvies opgesteld worden, bij voorkeur in samenspraak met de lokale dierenarts.

» [Klik hier om naar de website van de "Dienst Paardenvoeding" te gaan.](#)

» [Klik hier voor een videoreportage over de "Dienst Paardenvoeding".](#)

E enkele cijfers

"Dienst Paardenvoeding" begeleidde het afgelopen jaar meer dan 150 paarden, pony's en ezels. Een paar cijfers op een rij:

- De jongste patiënt die het afgelopen jaar begeleid werd, was 1 dag oud, het oudste paard was 28 jaar.
- Paardeneigenaren zelf (16%), maar ook dierenartsen (5%) en verschillende dierenklinieken (79%) hebben het afgelopen jaar voedingsadviezen aangevraagd.
- 21% van de patiënten kreeg een voedingsadvies tijdens hospitalisatie in de kliniek.
- 33% van de aangeboden paarden leden aan ondergewicht, 32% kampte met overgewicht.
- Frequent geziene problemen waren recurrente koliek (14%), maagzweren (12%), tandproblemen (11%) en hoefbevangenheid (10%). Maar ook paarden met minder frequent voorkomende problemen zoals blaasstenen, paarden die gevoerd moesten worden via een voedingssonde en paarden met vermoedelijke voederallergie konden het afgelopen jaar bij Dienst Paardenvoeding terecht.

Praktijkvoorbeeld: Ziekte van Cushing

De eigenares van het paard Wodan is alvast zeer tevreden met het resultaat. Haar paard werd begin 2013 gediagnosticeerd met de ziekte van Cushing. Dankzij een goede samenwerking tussen de dierenarts thuis en Dienst Paardenvoeding en met de juiste uitgebalanceerde voeding is Wodan inmiddels terug aangesterkt.

Meer info

Heeft u ook een paard met een gezondheidsprobleem of heeft u vragen omtrent uw rantsoen? Dan helpt de Dienst Paardenvoeding u graag verder.

» [Klik hier om naar de website te gaan.](#)

Onderzoek voeders op giftige planten

In hooi of voordroog komen vaak heel wat verschillende (on)kruiden voor. Het is dus ook mogelijk dat er giftige planten in terecht komen. Jacobskruis bijvoorbeeld, blijft giftig als het gedroogd wordt maar verliest haar bittere smaak. Daardoor gaan paarden het niet meer zo snel herkennen en zullen ze dit gevaarlijke kruid toch opeten.

Indien u uw ruwvoer wil laten onderzoeken op giftige planten, kan u hiervoor terecht bij de Plantentuin in Meise.

Tarieven

- Determinatie van een enkele aan de Plantentuin voorgelegde plantensoort (bladen, twijgen, bloemen, vruchten, enz.) kost in de regel 75€ per identificatie. Bij voorkeur betreft het vers materiaal of zorgvuldig gedroogd materiaal (herbarium). Foto's laten dikwijls niet toe een soort met zekerheid op naam te brengen; indien nodig, zal de Plantentuin vragen om ook vers of gedroogd materiaal toegestuurd te krijgen.
- Analyse van gemengde stalen (bv. hooi): Er wordt gestart met een forfait van 150€ indien de analyse niet meer dan twee uur werk vraagt. Voor elk bijkomend uur wordt 75€ aangerekend.

Contactgegevens: Ivan Hoste | ivan.hose@plantentuinmeise.be | 02 260 09 59

U kan ook terecht bij het Nederlandse GD:

» [Klik hier voor meer informatie.](#)

Voeding voor paarden in de winter

De winter is in aantocht. Dat betekent: guur weer, nauwelijks gras op de wei en minder beweging voor de dieren. Hoe houdt u uw paard fit, warm en gezond? Met aangepaste voeding in de juiste hoeveelheden.

Vezelrijk ruwvoer voor de spijsvertering

In de winter valt er nog nauwelijks gras te knabbelen voor uw paard. Maar hij heeft wél vezelrijk voedsel nodig voor een vlotte spijsvertering. Geef hem daarom ruwvoer, zoals hooi en voordroog, dat is lichtgedroogd gras dat in plastic verpakt wordt om het te laten fermenteren. Geef het ruwvoer in kleinere porties, verspreid over zo veel mogelijk voederbeurten.

Hoeveel ruwvoer heeft uw paard nodig? De droge stof bedraagt 1 tot 1,5% van zijn lichaamsgewicht. Voordroog bevat minder droge stof, daarvan moet u dus meer geven. Bereken het gewicht van uw paard op MyCavalor.com.

	Hooi > bevat +/- 85% droge stof	Voordroog > bevat +/- 60% droge stof
Ruwvoer/100 kg lichaamsgewicht	1,8 kg	2,5 kg

Een paard van 600 kg heeft dus 10,8 kg hooi nodig of 15 kg voordroog.

Vul ruwvoer aan met omega 3-vetzuren

Net als mensen hebben ook paarden een goed evenwicht aan vetten nodig. In gras zitten vooral omega 3-vetzuren, terwijl ruwvoer dat veel minder heeft. En dat leidt tot een onevenwicht. Voeg daarom oliën toe – lijnzaadolie, visolie of sojaolie – of supplementen die rijk zijn aan omega 3-vetzuren. Cavalor Oilmega bevat de perfecte mix voor een goede darm- en maagwerking: omega 3-vetzuren, omega 6-vetzuren én vitamine E.

Minder bewegen = minder krachtvoer

In de zomer kan uw paard zijn energie makkelijk kwijt in de wei en gaat u er regelmatig mee trainen en wandelen. Maar in de winter zit hij vaker binnen en beweegt hij minder. De energie die vrijkomt bij te veel krachtvoer leidt dan tot stress. Pas de hoeveelheid krachtvoer dus aan als dat nodig is.

Benieuwd hoeveel krachtvoer uw paard nodig heeft voor trainingen in de winter? U berekent het in enkele klikken op MyCavalor.com. De tool houdt rekening met het aantal trainingen en de intensiteit ervan.

Geen krachtvoer? Denk aan vitaminen

Als uw paard niet getraind wordt en meestal op stal staat deze winter, heeft hij geen krachtvoer nodig voor extra energie. Zorg er wel voor dat hij genoeg vitaminen en mineralen binnenkrijgt. Want die zitten nauwelijks in hooi en voordroog. Vitaminen en mineralen hebben een positief effect op alle lichaamsprocessen, zoals de vruchtbaarheid en de groei. Ook houden ze de vacht en de hoeven gezond. Supplementen als Cavalor NutriPlus of Cavalor Support zijn rijk aan essentiële voedingsstoffen om uw paard sterk en fit te houden, en arm aan suikers en zetmeel, die voor onnodige energie zorgen.

Schone stallen houden bacteriën buiten

Een stofvrije, goed verluchte en schone stal doet wonderen voor de gezondheid van uw paard. Gebruik stofvrij strooisel, bevochtig het hooi en verlucht de stal voldoende. Ververs ook regelmatig het strooisel in de stal. Want een stal vol mest en urine is het paradijs voor bacteriën. Met mok en rotstraal tot gevolg. Is uw paard het jammerlijke slachtoffer? Verzorg de infecties dan in een droge en hygiënische omgeving.

Extra voer voor meer warmte

Paarden voelen zich het best tussen 5 en 15 graden Celsius. Als wij het koud hebben, hebben zij het dus helemaal naar hun zin. Hoe houden paarden zich warm als het vriest dat het kraakt? Ze krijgen een dikke wintervacht, zetten hun haartjes recht voor extra isolatie en sluiten hun bloedvaten vlak onder de huid af, zodat het bloed minder snel afkoelt. Paarden kunnen zich ook letterlijk warm eten, omdat de vertering van het ruwvoer warmte afgeeft. Met wat extra voer komen ze dus prima de barre winter door.

Sportpaarden worden in de winter vaak geschoren. Zo zweten ze minder en zijn ze na de training sneller droog. Geschoren paarden voelen zich goed zolang het minstens 10 graden Celsius, droog en windstil is. Maar als het kouder wordt, hebben ze uw hulp nodig. Geef hen daarom extra voeding. Een winterdeken helpt een beetje, maar kan sowieso niet op tegen de warmte van een wintervacht.

Voer voor uw paard in de winter: vraag raad aan een specialist

Samengevat: een gezond winterrantsoen voor uw paard bestaat uit vezelrijk ruwvoer aangevuld met vitamines en mineralen en eventueel krachtvoer. De hoeveelheden hangen af van het paardenras, de beweging, de omgeving en de temperatuur. Geef uw paard deze winter wat het nodig heeft en vraag raad aan een expert.

- Neem voor persoonlijk voedingsadvies contact op met de dienst Paardenvoeding van de Universiteit Gent via dienstpaardenvoeding@ugent.be of 09 264 78 26.
- Of bereken het ideale winterrantsoen op MyCavalor.com en stel uw vragen aan de Cavalor experts.

In samenwerking met Cavalor

Elektrolyten: een hype of een must?

Met de zomer in aantocht en temperaturen die de hoogte in schieten, is het belangrijk om elektrolyten opnieuw onder de aandacht te brengen. Sommige paardenhouders geven ze dagelijks, anderen alleen bij een hittegolf of bij een zware wedstrijd. Wanneer heeft het paard die elektrolyten nu eigenlijk nodig, en waarom?

Lichaamstemperatuur en zweet

Net zoals mensen zweten paarden om hun lichaamstemperatuur op peil te houden. Het paardenlichaam doet namelijk aan thermoregulatie en geeft op die manier warmte af. Zweet brengt echter ook nadelen met zich mee want naast heel wat vocht gaat er ook een groot gehalte aan elektrolyten verloren. Dat vocht en die elektrolyten moeten na het zweeten terug aangevuld worden om dehydratatie te voorkomen en om ervoor te zorgen dat alle biochemische processen in het paardenlichaam goed kunnen verlopen. Uiteraard heeft het lichaam hier ook een eigen systeem voor. Als het lichaam de mineralen Na, K, Cl uitzweet, gaat het die verliezen compenseren door minder elektrolyten af te voeren met de urine. Dit systeem houdt stand als paarden kleine hoeveelheden zweet verliezen. Paarden die intensief sporten hebben echter 2 à 3 dagen nodig om het verlies aan elektrolyten te compenseren. Daarom is een tijdige aanvulling van elektrolyten essentieel.

De drijvende krachten voor watertransport

Elektrolyten zijn mineralen die elektrische impulsen in het lichaam kunnen doorgeven; ze kunnen zich met andere ionen binden om op die manier zouten te vormen. Elektrolyten zijn vooral belangrijk voor de vochtthuishouding en het behoud van de zuurtegraad in het lichaam. Ze worden gezien als de drijvende kracht voor watertransport doorheen het hele lichaam. Daarnaast hebben ze een grote invloed op spier- en zenuwfuncties. De belangrijkste elektrolyten zijn natrium, kalium en chloor.

Zout alleen is niet voldoende

Indien we alle elektrolyten die met het zweet verloren gaan willen aanvullen met het oog op een versnelde recuperatie, is het aangeraden een complete elektrolytenmix te gebruiken. K eukenzout bevat enkel natrium en chloor, dus hiermee kunnen we het verloren kalium niet aanvullen. Alle elektrolyten hebben invloed op elkaar. Een bepaalde elektrolyt toedienen heeft dus ook invloed op de opname van andere elektrolyten. Daarom is het aangeraden om de elektrolyten in de juiste balans aan het paard te geven. Daarnaast zal bijvoorbeeld fructose, aanwezig in sommige elektrolytenmixen, het transport van elektrolyten door bepaalde membranen bevorderen. Die elektrolytenmixen bevatten ook bijkomende grondstoffen die het recuperatieproces ondersteunen. Bij het kiezen van een elektrolytenmengeling is het dus belangrijk om in de gaten te houden welke drager gebruikt wordt en of die functioneel is in het supplement. Fructose is bijvoorbeeld een functionele drager terwijl tarwegries of luzerne geen nutritionele functie heeft als het over elektrolyten gaat. Je kunt informatie over de dragers meestal op het etiket terugvinden.

Elektrolyten, het hele jaar door

Elektrolyten worden veelal in de zomer gegeven. Het is niet nuttig om ze aan het dagelijkse rantsoen toe te voegen, maar wel telkens na transport, trainingen, wedstrijden of andere situaties waarin het paard gaat zweten. Op die momenten is het wel aangeraden elektrolyten te geven, ongeacht de temperatuur of het seizoen. Natuurlijk is het zo dat paarden meer zweten in de zomer, maar denk ook eens aan die training in de binnenbak in de winter!

Praktische tips:

- Geef meer dan zout alleen. Kalium is even belangrijk als natrium en chloride. Te veel natrium zal de opname van kalium verhinderen.

en dat gebeurt als je alleen zout geeft.

Cavalor Electrolyte Balance en Cavalor Electrolyq Balance bevatten alle nodige elektrolyten en nutriënten om de recuperatie te bevorderen.

- Wil je uw paard naast elektrolyten ook voorzien van extra energie tijdens de inspanning en de recuperatie, gebruik dan Cavalor An Energy Boost.
- Geef elektrolyten op het juiste moment want een paardenlichaam kan geen elektrolyten opslaan. Maximum 2 uur voor een inspanning en meteen na het zweten.
- Zorg er altijd voor dat je paard genoeg drinkt! Wil je paard niet drinken? Stimuleer je paard om te drinken door een beetje zout op zijn tong te leggen.
- Een slobber zoals Cavalor Mash & Mix is ideaal om elektrolyten aan te vullen. Geef dit tijdens transport of op warme dagen zodat je paard weer voldoende vocht en elektrolyten krijgt die aan het herstel bijdragen. Op die manier geef je jouw paard een verantwoorde onderhoudsdosis.

Auteur: Cavalor